

Uwaga: Od podanych wzorów jest – niestety - dużo wyjątków.

Nazwy przypadków i pytania:

M – mianownik (kto, co)

D – dopełniacz (kogo, czego)

C – celownik (komu, czemu)

B – biernik (kogo, co)

N – narzędnik (z kim, z czym)

Ms – miejscownik (o kim, o czym)

W – wołacz (o!)

Deklinacja przymiotnika

M. dobry, dobra, dobre	M. dobrzy (ludzie), dobre (domy, kobiety, auta)
D. dobrego, dobrej	D. dobrych
C. dobremu, dobrej	C. dobrym
B. dobrego (człowieka), dobry (dom), dobrą, dobre	B. dobrych (ludzi), dobre (domy, kobiety, auta)
N. dobrym, dobrą	N. dobrymi
Ms. o dobrym, o dobrej	Ms. o dobrych
W. dobry! dobra! dobre!	W. dobrzy! dobre!

1) B. l. poj. końcówka –ego dla męskożywnych (dobrego konia, psa, człowieka, syna)

2) B. l. mn. końcówka –ych dla męskoosobowych (dobrego syna, ojca X dobre psy, konie)

Rodzaj nijaki

M. okno, pole, kurczę	M. okna, pola, kurczęta
D. okna, pola, kurczęcia	D. okien, pól, kurcząt
C. oknu, polu, kurczęciu	C. oknom, polom, kurczętom
B. = M	B. = M.
N. oknem, polem, kurczęciem	N. oknami, polami, kurczętami
Ms. o oknie, polu, kurczęciu	Ms. o oknach, polach, kurczętach
W. okno! pole! kurczę!	W. = B. = M.

- 1) Końcówkę –o mają rzeczowniki z twardym tematem.
- 2) Końcówkę –e mają rzeczowniki z miękkim tematem (kończą się na: ć, dź, ś, ź, ż, rz, l, ń, sz, cz, dz, c, j).
- 3) Końcówkę –ę mają przede wszystkim nazwy młodych zwierząt.
- 4) Uwaga na alternacje w D. l.mn

Rodzaj żeński

M. kobieta, noc, kasza,	M. kobiety, noce, kasze,
D. kobiety, nocy, kaszy,	D. kobiet, nocy, kasz
C. kobiecie, nocy, kaszy,	C. kobietom, nocom, kaszom
B. kobietę, noc, kaszę,	B. kobiety, noce, kasze
N. kobietą, nocą, kaszą,	N. kobietami, nocami, kaszami
Ms. kobiecie, nocy, kaszy,	Ms. kobietach, nocach, kaszach
W. kobieto! nocy! kaszo!	W = M

- 1) Większość żeńskich odmienia się wg wzoru kobieta lub kasza, także niektóre słowa z gramatycznym rodzajem męskim (ten: sędzia, poeta, artysta, mężczyzna)
- 2) Różnice między typem miękkim (kasza) i twardym (kobieta) występują tylko w Ms l. poj., M. l. mn, Słowa z tematem na –ś, -ć, -ń, ź, dź (Kasia, Ania, Kazia etc.) mają końcówkę –i w D. l.poj i Ms l.poj (o Kasi, Ani, Zuzi).
- 3) Do typu noc należą rzeczowniki zakończone na spółgłoskę, ale uwaga na fonetyczne zmiany w ortografii (po ć, ź, ś, ń, dź, l, j końcówki –i). Wyjątek: po –w w wyrazach krew, Narew etc – także końcówka -i (krwi, Narwi)

Rodzaj męski

M. doktor, tłumacz, kot, stół	M. doktorzy, tłumacze, koty, stoły
D. doktora, tłumacza, kota, stołu	D. doktorów, tłumaczy, kotów, stołów
C. doktorowi, tłumaczowi, kotu, stołowi	C. doktorom, tłumaczom, kotom, stołom
B. doktora, tłumacza, kota, stół	B. doktorów, tłumaczy, koty, stoły
N. doktorem, tłumaczem, kotem, stołem	N. doktorami, tłumaczami, kotami, stołami
Ms. o doktorze, tłumaczu, kocie, stole	Ms. o doktorach, tłumaczach, kotach, stołach
W. doktorze! tłumaczu! kocie! stole!	W. doktorzy! tłumacze! koty! stoły!

- 1) Odmiany są różne dla rzeczowników męskoosobowych (doktor, tłumacz), męskożywotnych (pies, kot) i nieżywotnych. Uwaga – jest dużo wyjątków.
- 2) C. l. poj. – końcówka –owi z wyjątkiem kilku słów (panu, ojcu, diabłu, lwu, Bogu, psu, kotu, domu, bratu, księdzu, chłopcu)
- 3) B l. poj = D dla męskożywotnych i męskoosobowych oraz = M dla nieżywotnych
- 4) Ms. l. poj. ma końcówkę –e dla twardotematowych i końcówkę u dla miękkotematowych (ś, ź, ć, dź, ń, sz, cz, rz, ż, c, dz, l, j) i dodatkowo k, g, ch, h (o języku, o rogu)
- 5) M. l. mn. ma najwięcej końcówek ze wszystkich przypadków.
 - –i (-y) dla męskoosobowych (ci: doktorzy, profesorzy, kaci, Czesi, Francuzi)
 - -y (i) dla męskożywotnych (te: psy, koty, ptaki, lwy)
 - -e dla rzeczowników miękkotematowych (tłumacze, konie, goście) i po tematach zakończonych na –anin, -an (brnianie, wrocławianie, Hiszpanie)
 - -owie dla niektórych męskoosobowych, kiedy chcemy zaznaczyć respekt (profesorowie, filologowie, mężowie)